

SURİYELİ MİSAFİR ÖĞRENCİLERE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROJESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ**

Önder ÇANGAL***

Geliş Tarihi: Ağustos, 2016

Kabul Tarihi: Eylül, 2016

Öz

15 Mart 2011’de Suriye’de barış ve huzur ortamının bozulmasıyla başlayan olaylar, günümüze kadar artarak devam etmiş; pek çok Suriyeli evinden ve ülkesinden ayrılıp başka ülkelere göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye, yanı başında süren savaşa kayıtsız kalmamış, ülkelerinden ayrılan yüz binlerce Suriyeliye kapılarını açmıştır. Ülkeye kabul edilen misafirlerin çoğu hazırlanan kamplara yerleştirilmiş, bir kısmı ise Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde yaşayan akrabalarının yanına taşınmıştır. AFAD (2016) verilerine göre Türkiye’deki Suriyeli sığınmacı sayısı yaklaşık 3 milyondur. Suriyeli misafirlerimizin yaklaşık 260 bini AFAD’ın 10 ilde kurduğu ve yönettiği 26 barınma merkezinde yaşamaktadır.

Toplumsal uyumu güçleştiren kültürel farklılıkların aşılması için göç eden misafirlerin dil öğrenmesi gerekmektedir. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) bu ihtiyaçtan hareketle United Nations International Children’s Emergency Fund (UNICEF), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (GAÜN TÖMER) iş birliğinde kamplarda “Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi” adıyla Türkçe kursları düzenlemeye başlamış, lise mezunu olan ve YTB’nin belirlediği kriterleri sağlayan Suriyeliler, 10 ilde düzenlenen bu kurslarda Türkçe öğrenme imkânı bulmuştur. Bu çalışmanın amacı, 25 Mart 2013’te başlayan, 3 Haziran 2016 yılında tamamlanan dört proje hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Suriyeli misafirlere Türkçe öğretimi, YTB, UNICEF, AFAD.

AN EVALUATION ON TEACHING TURKISH TO SYRIAN GUEST STUDENTS PROJECT

Abstract

Events came out after breaking the peace and tranquility in Syria on March 15, 2011 and continued up to now. Thus, many Syrian had to leave their home and move to other countries. Not indifferent to the war next to it, Turkey opened its borders to millions of Syrian refugees. Many of the guests accepted to the country were placed into the refugee camps, and some of them moved to the relatives living in different regions of Turkey. According

---

* Bu çalışma, 19 - 21 Mayıs 2016 tarihlerinde Münih / Almanya’da düzenlenen “II. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Sempozyumu”nda sözlü olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr.; Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, kbuyukikiz@gmail.com.

*** Okt.; Gaziantep Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, ondercangal@hotmail.com.

to the AFAD (2016), the number of recorded Syrian refugees in Turkey was around 3 million. Approximately 260.000 Syrian guests are living in 26 shelters which are established and managed by AFAD in ten cities.

The refugees should learn the language so as to overcome the cultural differences that make social adaptation difficult. For this reason, Turkish Language teaching courses entitled “Teaching Turkish to Syrian Guest Students Project” started in cooperation with Turks Abroad and Related Communities (YTB), United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD) and Gaziantep University Turkish Language Learning Research and Application Center (TÖMER); high school graduate Syrians who fulfilled the criteria set by YTB had the opportunity to learn Turkish in these courses organized in 10 cities. This study aims to give information about four projects started on March 25, 2013 and completed on June 3, 2016.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, teaching Turkish to Syrian refugees, YTB, UNICEF, AFAD.

1. Giriş

Türkiye'nin güneyinde, Suriye topraklarında, yaşanan olaylar Türkiye'yi de etkilemiş, milyonlarca Suriyeli mevcut savaş ortamından uzaklaşabilmek ve güvende olmak amacıyla Türkiye'ye göç etmiştir. Evlerini, akrabalarını geride bırakıp yeni bir hayat için yola çıkan Suriyeliler, Türkiye'ye geldiklerinde farklı şehirlerde farklı insanlarla ve kültürlerle karşılaşmış, hayatlarını devam ettirebilmek adına hızla uyum sürecine girmişlerdir.

İki ülke arasında komşuluktan ve aynı dine mensup olmaktan kaynaklanan benzerlikler çok fazla olmakla birlikte ayrı dillere sahip olunması gibi önemli farklılıklar da mevcuttur. Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyeliler yeni yaşantılarında zorluk yaşamamak adına Türkçe öğrenmeye başlamışlardır. Bu öğretim gerek okullar ve kurslar aracılığıyla formal, gerekse sosyal yaşantılar aracılığıyla informal olarak devam etmektedir.

Suriye'den Türkiye'ye 2011 yılında başlayan göç dalgası hâlen devam etmektedir. Türkiye, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) kontrolünde Suriyeli misafirler için çadır ve konteynır kentler hazırlamış, gelen misafirlere sıcak bir yuva sağlama gayreti içerisine girmiştir. AFAD verilerine (2016) göre, 1 Eylül 2016 tarihi itibarıyla Türkiye'nin 10 ilindeki 26 kampta 253.045 Suriyeli misafir edilmektedir:

Tablo 1: Barınma Merkezlerinde Son Durum

İL	GEÇİCİ BARINMA MERKEZİ (GMB)	BARINMA TİPİ	GBM MEVCUDU	TOPLAM (İllere göre)
HATAY	Altınöz 1 Çadırkenti	263 bölme	1.375 Suriyeli	19.040
	Altınöz 2 Çadırkenti	680 çadır	3.163 Suriyeli	
	Yayladağı 1 Çadırkenti	234 çadır	2.779 Suriyeli	
		310 bölme		
	Yayladağı 2 Konteynerkenti	776 konteyner	3.604 Suriyeli	
	Apaydın Konteynerkenti	1.181 konteyner	5.168 Suriyeli	

	Güveççi Çadırkenti	1.000	çadır	2.951	Suriyeli	
	İslahiye 1 Çadırkenti	1.586	çadır	7.475	Suriyeli	
GAZİANTEP	İslahiye 2 Çadırkenti	4.520	bölme	8.318	Suriyeli	43.626
	Karkamış Çadırkenti	1.696	çadır	5.932	Iraklı	
	Nizip 1 Çadırkenti	1.873	çadır	6.999	Suriyeli	
	Nizip 2 Konteynerkenti	908	konteyner	10.258	Suriyeli	
	Ceylanpınar Çadırkenti	4.551	çadır	4.644	Suriyeli	
	Akçakale Çadırkenti	5.129	çadır	21.727	Suriyeli	
ŞANLIURFA	Harran Konteynerkenti	2.000	konteyner	29.752	Suriyeli	101.914
	Viranşehir Çadırkenti	3.938	çadır	13.674	Suriyeli	
	Suruç Çadırkenti	7.028	çadır	16.224	Suriyeli	
	Öncüpınar Konteynerkenti	3.184	konteyner	20.537	Suriyeli	
KİLİS	Elbeyli Beşiriye Konteynerkenti	3.592	konteyner	9.603	Suriyeli	31.386
MARDİN	Midyat Çadırkenti	1.335	çadır	2.862	Suriyeli	9.609
	Nusaybin Çadırkenti	2.700	bölme	730	Iraklı	
	Derik Çadırkenti	2.700	bölme	0		
KAHRAMANMARAŞ	Merkez Çadırkenti	3.763	çadır	6.017	Suriyeli	18.283
OSMANİYE	Cevdetiye Çadırkenti	2.012	çadır	18.283	Suriyeli	8.990
ADİYAMAN	Merkez Çadırkenti	2.302	çadır	8.990	Suriyeli	8.883
ADANA	Sarıçam Çadırkenti	2.141	çadır	8.883	Suriyeli	10.318
MALATYA	Beydağı Konteynerkenti	1.980	konteyner	10.318	Suriyeli	7.658
GENEL TOPLAM						253,045

AFAD, 2016

UNICEF'in verilerine (2016) göre ise Şubat 2016 tarihi itibarıyla kamplar dışında 2.441.957 Suriyeli kayıtlı misafir bulunmaktadır. UNICEF'e göre 2.715.789 olan toplam Suriyeli misafir sayısının %54'ü (1.471.958) çocuktur. Bu çocukların ise yaklaşık olarak 325.000'i okula kayıtlı ve öğrenimlerine devam etmektedir. Bu sayı toplam Suriyeli öğrenci sayısının yalnızca %22'sine denk gelmektedir.

Türkiye, Suriyeli misafirlerin barınma, beslenme ve sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çalışmaların yanı sıra eğitim öğretim çağındaki bireylerin kayıp nesil olmaması ve kendilerini geliştirebilmeleri adına aktiviteler de yürütmektedir (UNICEF, 2013). Bu çalışmalar kapsamında Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı bazı devlet okullarındaki eğitim öğretim ikili veya üçlü öğretim olarak düzenlenmiş, Türk öğrenciler için devam eden öğretim faaliyetlerinin yanına farklı zamanlarda Suriyeli öğrenciler için de öğretim programları eklenmiştir. Bu programlarda Suriyeli öğretmenler görev almakta ve program ile Suriyeli öğrencilerin öğrenim hayatlarında yıl kaybetmelerinin önüne geçilmek istenmektedir (Emin, 2016: 14).

Türkiye, zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli öğrencileri Türk eğitim sistemine entegre edecek çalışmalar yürütmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı, liseyi bitirmiş veya geçici eğitim

merkezlerinde eğitimlerini tamamlamış Suriyeli çocukların denklik sınavlarını gerçekleştirmekte, sınavda başarılı olan öğrencilere denklik belgesi vermektedir. Öğrenciler bu belgelerle üniversitelere başvurmakta, şartları sağlayanlar yükseköğretimlerine Türkiye'deki üniversitelerde devam etmektedir (MEB, 2016). Suriyeli misafirler, Halk Eğitim Merkezleri tarafından sunulan dil kursları ile beceri, hobi ve mesleki kurslara ücretsiz olarak katılabilmektedir (UNHCR, 2016: 5). Bu çalışmaların yanı sıra Türkçe öğrenmek isteyen Suriyeliler için kamplarda da Türkçe kursları düzenlemektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından organize edilen Türkçe kurslarında, atanamayan Türk Dili ve Edebiyatı ve Türkçe öğretmenleri görev almakta, kurslara Türkçe öğrenmek isteyen ve kamplarda yaşayan lise mezunu Suriyeli öğrenciler kabul edilmektedir (YTB, 2015).

Gelen Suriyelilerin Türkiye'deki hayata uyum sağlamaları için pek çok çalışma yürütülmektedir. Zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli çocuklara eğitim öğretim fırsatlarının sağlanması, yetişkin Suriyelilerin el sanatları kurslarına yönlendirilmesi ve her yaşta Türkçe öğrenmek isteyenlere yönelik Türkçe kurslarının açılması bu çalışmalardan bazılarıdır (TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 2012: 6 - 7).

2013'e kadar geri planda kalan Suriyelilerin eğitim sorunlarının, bu yıldan sonra önemli bir sorun olarak öne çıkmaya başladığı görülmektedir. Türkiye'ye göç eden Suriyeliler için Türkçe bilmek; hayatlarını düzenli bir şekilde devam ettirebilmeleri, iş bulabilmeleri, eğitimlerine devam edebilmeleri gibi farklı amaçlara ulaşabilmelerinde önemli bir araçtır (Seydi, 2014: 276). Farklı amaçlarla bir araya gelen ve Türkçe öğrenmeyi hedefleyen bu bireylerin, dil öğrenme ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve öğretimin bu ihtiyaçlardan hareketle hazırlanacak olan programlara uygun olarak yürütülmesi Suriyeli misafirlerin Türkiye'deki hayata uyum sağlaması ve kültürlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Suriyeli misafirler için düzenlenen Türkçe kursları, beraberinde yeni bir çalışma alanı doğurmuştur. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan akademisyenler, özelden Suriyeliler genelde ise göçmenler için dil öğretim alanında çalışmalar yapmaya başlamıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında gerçekleştirilen çalışmaların sayısı her geçen gün artmakla birlikte, ülkemizde bulunan Suriyelilerin Türkçe öğrenmelerini kolaylaştıracak ve süreci geliştirecek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

2. İlgili Araştırmalar

Suriye'den Türkiye'ye gelen göç dalgası beraberinde birçok sorunu getirmiş, bu sorunlardan hareketle de yeni ihtiyaçlar doğmuştur. Gelen misafirlerin iletişim kurma

gereksinimleri, ülkeye uyum sağlamaları ve hayatlarını normale döndürülebilmeleri açısından önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.

Alan yazın tarandığında, Türkçenin göçmenlere öğretimi üzerine yapılan çalışmalar karşımıza çıkmaktadır. Akkaya (2013), “Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları” adlı makalesinde Gaziantep’teki Yaşar Torun Gençlik Merkezinde Türkçe öğrenen Suriyelilerin Türkçeye ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan Suriyelilerin %96,2’sinin Türkçeye ilgili olumlu metaforlar geliştirdiği görülürken %3,8’inin ise olumsuz metaforlar geliştirdiği tespit edilmiştir.

Seydi (2013), “Türkiye’deki Suriyeli Akademisyen ve Eğitimcilerin Görüşlerine Göre Suriye’deki Çatışmaların Suriyelilerin Eğitim Sürecine Yansımaları” adlı makalesinde çatışmalardan dolayı Suriye’de eğitim alanında ortaya çıkan problemleri, Türkiye’deki Suriyelilerin eğitim durumunu ve göç eden insanların eğitim adına Türkiye’den beklentilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme ve odak grup görüşmesi kullanan Seydi, çalışmaya 15 Suriyeli akademisyeni dâhil etmiştir. Çalışma sonucunda, Suriyelilerin özellikle kampların dışında da eğitim hayatlarını sürdürebilmelerine ve üniversite hayatlarına geçişte şartların iyileştirilmesine yönelik talepleri olduğu belirlenmiştir.

Erdoğan (2014), “Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması” isimli raporunda Suriyeli misafirler konusundaki sürecin nasıl yönetildiğini değerlendirmiş ve sonraki yıllarda neler yapılabileceğini ortaya koymuştur.

Demirci (2015), “B1 Seviyesinde Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Sesli Okuma Becerisiyle İlgili Tespitler” adlı çalışmasında, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerileri üzerinde durmuş, öğrencilerin B1 seviyesine gelmelerine rağmen sesli okuma çalışmalarında birtakım hatalar yaptıklarını tespit etmiştir. Demirci, edinilen dil ile hedef dil arasındaki alfabe, ses ve yapı farklılıklarının öğrencilerin sesli okuma hatası yapmalarında etkili olduğunu; öğrencilerin moral ve motivasyonu, okumayla ilgili tavır ve tutumları ile derste kullanılan materyalin fiziki ve içerik özelliklerinin de okuma becerisini olumsuz etkileyen diğer unsurlar olduğunu belirtmiştir.

Dönmez ve Paksoy (2015), Türkiye’de Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğrenmede Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği” adlı çalışmalarında, Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları ele almıştır. Çalışma kapsamında 109 öğrenciye 22 sorudan

oluşan anket uygulanmış, toplanan verilerden hareketle değerlendirmeler yapılarak tespit edilen sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir.

Gün (2015), “Yabancılara Türkçe Öğretimi Veren Öğretim Elemanlarının Adıyaman İli Çadırkent Bölgesinde Türkçe Öğrenen Suriyeli Mültecilere Türk Kültürü Aktarımına İlişkin Görüşleri” adlı çalışmasında, Adıyaman’daki çadırkentte Türkçe öğreten öğretmenlerin Türk kültürünün aktarımına ve öğretimine ilişkin görüşlerini ele almış ve değerlendirmeler gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarına göre, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımının önemli bir yerinin olduğu, kullanılan metinlerin Türk kültürünü aktarmada kısmen yeterli olduğu, sınıf ortamında kültürel öğelerin kullanılmasının güdülenmeyi artırdığı tespit edilmiştir.

Barın’ın (2015) “Türkiye’deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Karataş’ın (2015) “Türk Yazılı Basınında Suriyeli Sığınmacılar ile Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Demir’in (2015) “Göç Politikaları, Toplumsal Kaygılar ve Suriyeli Mülteciler” ve Tunç’un (2015) “Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme” isimli çalışmaları Suriyelileri misafirlerin durumlarını ele alan diğer çalışmalardandır.

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA), Suriyeli misafirlerin eğitim sorunlarını ele almak ve bu sorunlara çözüm üretmek amacıyla, 6 Eylül 2016 tarihinde “Türkiye’deki Suriyelilerin Eğitiminde Yol Haritası” isimli bir panel düzenlemiştir (SETA, 2016).

3. Kamplarda Türkçe Öğretimi Projesi

Kamplarda Türkçe öğretimi çalışması ilk kez 2012 - 2013 eğitim öğretim yılında başlatılmış, o günden bugüne proje, çalışma alanı genişletilerek sürdürülmeye devam etmiştir. Çalışmada projeye ait veriler, yıllara göre ayrı başlıklar altında ele alınmış ve değerlendirmeler yapılmıştır.

3.1. Birinci Yıl (2012 - 2013)

Proje ilk yılında Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Kilis olmak üzere toplam yedi şehirdeki on bir kampta başlamıştır. Türkçe kursları başlamadan önce öğrencilere seviye belirleme sınavı uygulanmıştır. Bu sınava birinci yıl toplam 858 Suriyeli misafir katılmıştır. Projenin birinci yılına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 2: 2012 - 2013 Yılı Sayısal Verileri

İl Adı	Kamp Adı	Seviye Belirleme Sınavı	Sınava Giren Öğrenci Sayısı					Öğrencilerin Kursu Tamamlama Yüzdesi	
			A1	A2	B1	B2	C1		
1.	Adıyaman	Adıyaman	116	116	96	88	77	72	%62
2.	Gaziantep	İslâhiye	78	36	33	33	32	25	%30
		Nizip	59	35	24	21	17	16	
		Karkamış	45	29	21	20	17	14	
3.	Hatay	Tekel	44	30	26	9	9	9	%56
		Boynuyoğun	17	11	10	9	9	9	
		Yayladağı	61	60	55	53	51	51	
4.	Osmaniye	Cevdetiye	91	88	83	83	80	78	%85
5.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	58	41	38	33	32	31	%53
6.	Şanlıurfa	Ceylanpınar	203	150	114	87	67	62	%30
7.	Kilis	Kilis	86	78	68	48	27	26	%30
Sınava Giren Öğrenci Sayısı - Toplam			858	674	568	484	418	393	%45
Başarılı Olan Öğrenci Sayısı - Toplam			680	575	494	420	393	300	

Projenin ilk yılında Adıyaman, Osmaniye, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Kilis illerinde birer kampta; Gaziantep ve Hatay’da üçer kampta kurslar düzenlenmiştir. A1 seviyesi kur sonu sınavına 674 öğrenci girmiş, 575’i başarılı olmuş; A2 seviyesi kur sonu sınavına 568 öğrenci girmiş, 494’ü başarılı olmuş; B1 seviyesi kur sonu sınavına 484 öğrenci girmiş, 420’si başarılı olmuş; B2 seviyesi kur sonu sınavına 418 öğrenci girmiş, 393’ü başarılı olmuş ve C1 seviyesi kur sonu sınavına 393 öğrenci girmiş, 300’ü başarılı olmuştur. 858 öğrenciyle başlayan projenin birinci yılını, öğrencilerin %45’i tamamlamıştır.

C1 sınavına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 3: Diploma (C1) Sınavına Giren ve Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci Sayıları

İl Adı	Kamp Adı	Sınava Giren Öğrenci	Devamsız Öğrenci	Başarısız Öğrenci	Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci	Başarı Oranı	
1.	Adıyaman	Adıyaman	72	-	18	54	%75
2.	Gaziantep	İslâhiye	25	1	14	11	%49
		Nizip	16	1	4	12	
		Karkamış	14	-	10	4	
3.	Hatay	Tekel	9	-	-	9	%92
		Boynuyoğun	9	-	-	9	
		Yayladağı	51	-	5	46	
4.	Osmaniye	Cevdetiye	78	1	-	78	%100
5.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	31	-	11	20	%64
6.	Şanlıurfa	Ceylanpınar	62	3	17	45	%72
7.	Kilis	Kilis	26	-	14	12	%46
Toplam			393	6	93	300	%76

Projenin birinci yılında 393 öğrenci C1 sınavına girmiş; 93 öğrenci başarısız olmuş, 300 öğrenci ise sınavı geçip C1 sertifikası almaya hak kazanmıştır. C1 sertifikası alan 300 öğrenci, üniversiteye başvuru yapma hakkı kazanmıştır. C1 seviyesinde 6 öğrenci devamsızlık yapmıştır. Öğrencilerin devamsızlık yapmalarında kız öğrencilerin evlenmeleri, doğum yapmaları; erkek öğrencilerin ise iş bulup çalışmaları etkili olmuştur.

3.2. İkinci Yıl (2013 - 2014)

Projenin ikinci yılında Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Kilis illerinin yanı sıra Adana, Malatya ve Mardin illerinde de kurslar düzenlenmiş; böylece kurs düzenlenen il sayısı 10'a, kamp sayısı ise 19'a yükselmiştir. Kurslar başlatılmadan önce düzenlenen seviye belirleme sınavına 2.138 Suriyeli misafir katılmıştır. Projenin ikinci yılına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 4: 2013 - 2014 Yılı Sayısal Verileri

	İl Adı	Kamp Adı	Seviye Belirleme Sınavı	Sınava Giren Öğrenci Sayısı					Öğrencilerin Kursu Tamamlama Yüzdesi
				A1	A2	B1	B2	C1	
1.	Adana	Sarıçam	115	80	64	50	48	38	%33
2.	Adıyaman	Adıyaman	87	61	51	46	34	23	%26
3.	Gaziantep	İslâhiye	110	98	83	61	39	21	%24
		Nizip Çadırkent	84	50	42	32	22	19	
		Nizip Konteynırkent	106	50	48	40	35	35	
		Karkamış	18	11	9	7	4	4	
4.	Hatay	Apaydın	422	392	377	270	215	189	%51
		Tekel	170	169	156	143	122	104	
		Boynuyoğun	41	32	29	16	16	16	
		Yayladağı (I - II)	187	166	150	139	125	109	
5.	Osmaniye	Cevdetiye	86	85	85	84	82	81	%94
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	66	53	47	41	22	19	%28
		Akçakale	69	61	54	45	40	17	
7.	Şanlıurfa	Ceylanpınar	95	87	83	75	47	41	%31
		Harran	92	83	77	69	31	23	
		Elbeyli	107	85	77	67	30	22	
8.	Kilis	Öncüpınar	87	65	48	40	27	26	%25
9.	Malatya	Mabek	148	122	104	79	49	39	%26
10.	Mardin	Midyat	48	29	23	11	9	7	%14
Sınava Giren Öğrenci Sayısı - Toplam			2,138	1,779	1,607	1,315	997	833	%38
Başarılı Olan Öğrenci Sayısı - Toplam			1,850	1,630	1,345	1,025	840	402	

Projenin ikinci yılında Adana, Adıyaman, Osmaniye, Kahramanmaraş, Malatya ve Mardin illerinde birer kampta; Kilis ilinde iki kampta; Şanlıurfa ilinde üç kampta Gaziantep ve Hatay'da dörder kampta kurslar düzenlenmiştir. A1 seviyesi kur sonu sınavına 1.779 öğrenci girmiş, 1.630'u başarılı olmuş; A2 seviyesi kur sonu sınavına 1.607 öğrenci girmiş, 1.345'i başarılı olmuş; B1 seviyesi kur sonu sınavına 1.315 öğrenci girmiş, 1.025'i başarılı olmuş; B2 seviyesi kur sonu sınavına 997 öğrenci girmiş, 840'ı başarılı olmuş ve C1 seviyesi kur sonu

sınavına 833 öğrenci girmiş, 402'si başarılı olmuştur. 2.138 öğrenciyle başlayan projenin ikinci yılını, öğrencilerin %38'i tamamlamıştır.

C1 sınavına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 5: Diploma (C1) Sınavına Giren ve Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci Sayıları

	İl Adı	Kamp Adı	Sınavı Giren Öğrenci	Devamsız Öğrenci	Başarısız Öğrenci	Diploma	
						Almaya Hak Kazanan Öğrenci	Başarı Oranı
1.	Adana	Sarıçam	38	1	27	11	%28
2.	Adıyaman	Adıyaman	23	-	17	6	%26
3.	Gaziantep	İslâhiye	21	-	11	10	%34
		Nizip Çadırkent	19	-	17	2	
		Nizip Konteynirkent	35	-	20	15	
		Karkamış	4	-	4	0	
4.	Hatay	Apaydın	189	4	102	87	%46
		Tekel	104	-	69	35	
		Boynuyoğun	16	-	15	1	
		Yayladağı (I - II)	109	6	37	72	
5.	Osmaniye	Cevdetiye	81	-	15	66	%81
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	19	1	14	5	%26
7.	Şanlıurfa	Akçakale	17	-	8	9	%53
		Ceylanpınar	41	3	24	17	
		Harran	23	1	6	17	
8.	Kilis	Elbeyli	22	-	5	17	%43
		Öncüpınar	26	1	22	4	
9.	Malatya	Mabek	39	1	13	26	%66
10.	Mardin	Midyat	7	-	5	2	%28
Toplam			833	18	431	402	%48

Projenin ikinci yılında 833 öğrenci C1 sınavına girmiş; 431 öğrenci başarısız olmuş, 402 öğrenci ise sınavı geçip C1 sertifikası almaya hak kazanmıştır. Sertifika alan öğrenciler üniversiteye başvurma hakkı kazanırken evlilik, bebek sahibi olma, çalışma vb. nedenlerle C1 seviyesinde devamsızlık yapan 18 öğrenci başarısız olmuştur.

3.3. Üçüncü Yıl (2014 - 2015)

Projenin üçüncü yılında kursların düzenlendiği şehir sayısı değişmemiş, kamp sayısı ise Şanlıurfa - Viranşehir kampının projeye dâhil edilmesinden dolayı artış göstermiştir. 10 ildeki 20 kampta düzenlenen kurslar başlatılmadan önce gerçekleştirilen seviye belirleme sınavına 1.607 Suriyeli misafir katılmıştır. Projenin üçüncü yılına ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibidir:

Tablo 6: 2014 - 2015 Yılı Sayısal Verileri

	İl Adı	Kamp Adı	Seviye Belirleme Sınavı	Sınavı Giren Öğrenci Sayısı					Öğrencilerin Kursu Tamamlama Yüzdesi
				A1	A2	B1	B2	C1	
1.	Adana	Sarıçam	48	48	40	33	26	24	%50
2.	Adıyaman	Adıyaman	42	30	29	28	25	25	%59
3.	Gaziantep	İslâhiye	68	48	42	48	34	33	%42
		Nizip Çadırkent	83	67	60	57	36	31	

		Nizip Konteynirkent	63	57	54	43	31	26	
		Karkamış	28	28	28	19	16	14	
		Apaydın	93	86	77	77	71	64	
4.	Hatay	Tekel	11	8	3	-	-	-	%47
		Boynuyoğun	20	15	15	10	10	9	
		Yayladağı (I - II)	163	105	86	79	63	63	
5.	Osmaniye	Cevdetiye	91	45	44	40	40	39	%42
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	69	67	64	61	53	51	%73
		Akçakale	135	135	110	89	80	53	
7.	Şanlıurfa	Ceylanpınar	128	123	99	101	74	52	%39
		Harran	46	39	35	29	23	23	
		Viranşehir	125	105	80	57	54	42	
8.	Kilis	Elbeyli	121	90	80	79	77	66	%52
		Öncüpınar	76	57	55	44	40	37	
9.	Malatya	Malatya	174	157	140	121	102	99	%56
10.	Mardin	Midyat	23	21	20	20	17	17	%73
Sınava Giren Öğrenci Sayısı - Toplam			1,607	1,331	1,161	1,035	872	768	%47
Başarılı Olan Öğrenci Sayısı - Toplam			1,408	1,194	1,048	907	803	552	

Projenin üçüncü yılında Adana, Adıyaman, Osmaniye, Kahramanmaraş, Malatya, Mardin, Kilis, Şanlıurfa, Gaziantep ve Hatay illerindeki 20 kampta kurs düzenlenmiştir. A1 seviyesi kur sonu sınavına 1.331 öğrenci girmiş, 1.194'ü başarılı olmuş; A2 seviyesi kur sonu sınavına 1.161 öğrenci girmiş, 1.048'i başarılı olmuş; B1 seviyesi kur sonu sınavına 1.035 öğrenci girmiş, 907'si başarılı olmuş; B2 seviyesi kur sonu sınavına 872 öğrenci girmiş, 803'ü başarılı olmuş ve C1 seviyesi kur sonu sınavına 768 öğrenci girmiş, 552'si başarılı olmuştur. 1.607 öğrenciyle başlayan projenin üçüncü yılını, öğrencilerin %47'si tamamlamıştır.

C1 sınavına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 7: Diploma (C1) Sınavına Giren ve Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci Sayıları

	İl Adı	Kamp Adı	Sınava Giren Öğrenci	Devamsız Öğrenci	Başarısız Öğrenci	Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci	Başarı Oranı
1.	Adana	Sarıçam	24	2	-	24	%100
2.	Adıyaman	Adıyaman	25	1	6	19	%76
3.	Gaziantep	İslâhiye	33	-	10	23	%65,4
		Nizip Çadırkent	31	-	15	16	
		Nizip Konteynirkent	26	-	3	23	
		Karkamış	14	-	8	6	
		Apaydın	64	-	29	35	
4.	Hatay	Tekel	-	-	-	-	%63,9
		Altınözü - Boynuyoğun	9	-	3	6	
		Yayladağı (I - II)	63	-	17	46	
5.	Osmaniye	Cevdetiye	39	1	-	39	%100
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	51	1	3	48	%94,1
7.	Şanlıurfa	Akçakale	53	2	8	45	%65,8
		Ceylanpınar	52	-	33	19	
		Harran	23	-	4	19	

		Viranşehir	42	13	13	29	
8.	Kilis	Elbeyli - Beşiriye	66	1	24	42	%66
		Öncüpınar	37	2	11	26	
9.	Malatya	Malatya	99	-	23	76	%76,7
10.	Mardin	Midyat	17	-	6	11	%64,7
Toplam			768	23	216	552	%71,8

Projenin üçüncü yılında 768 öğrenci C1 sınavına girmiş; 216 öğrenci başarısız olmuş, 552 öğrenci ise sınavı geçip C1 sertifikası almaya hak kazanmıştır. Sertifika alan öğrenciler üniversiteye başvurma hakkı kazanırken evlilik, ekonomik sorunlar vb. sosyo ekonomik nedenlerle C1 seviyesinde devamsızlık yapan 23 öğrenci başarısız olmuştur.

3.4. Dördüncü Yıl (2015 - 2016)

Projenin dördüncü yılında kursların düzenlendiği şehir sayısı değişmemiş, kamp sayısı ise Gaziantep'teki 1 kampta (Karkamış), Hatay'daki 3 kampta (Tekel, Altınözü - Boynuyolu, Yayladağı 1 - 2) kursların kapatılmasıyla 20'den 16'ya düşmüştür. Dördüncü projede önceki yıllardan farklı olarak "seviye belirleme sınavı" gerçekleştirilmemiş, başvuru yapan öğrenciler derslere doğrudan A1 seviyesinden başlamıştır. Projenin dördüncü yılına ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibidir:

Tablo 8: 2015 - 2016 Yılı Sayısal Verileri

İl Adı	Kamp Adı	Sınava Giren Öğrenci Sayısı					Öğrencilerin Kursu Tamamlama Yüzdesi	
		A1	A2	B1	B2	C1		
1.	Adana	Sarıçam	25	24	23	21	21	%84
2.	Adıyaman	Adıyaman	20	20	18	16	16	%80
3.	Gaziantep	İslâhiye	15	15	12	11	11	%67
		Nizip Çadırkent	47	44	38	33	30	
		Nizip Konteynirkent	23	18	18	18	16	
4.	Hatay	Apaydın	61	57	56	55	51	%83,6
5.	Osmaniye	Cevdetiye	64	60	58	55	56	%87,5
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	42	33	30	27	25	%59,5
7.	Şanlıurfa	Akçakale	44	43	31	26	26	%68,7
		Ceylanpınar	38	36	29	25	23	
		Harran	31	29	28	27	26	
		Viranşehir	15	15	14	13	13	
8.	Kilis	Elbeyli	47	44	37	37	37	%76,5
		Öncüpınar	47	46	37	36	35	
9.	Malatya	Malatya	55	45	37	37	29	%52,7
10.	Mardin	Midyat	21	15	14	11	10	%47,6
Sınava Giren Öğrenci Sayısı - Toplam			595	544	480	448	425	%71,4
Başarılı Olan Öğrenci Sayısı - Toplam			568	502	453	425	339	

Projenin dördüncü yılında 10 ildeki 16 kampta kurs düzenlenmiştir. A1 seviyesi kur sonu sınavına 595 öğrenci girmiş, 568'i başarılı olmuş; A2 seviyesi kur sonu sınavına 544 öğrenci girmiş, 502'si başarılı olmuş; B1 seviyesi kur sonu sınavına 480 öğrenci girmiş, 453'ü başarılı olmuş; B2 seviyesi kur sonu sınavına 448 öğrenci girmiş, 425'i başarılı olmuş ve C1 seviyesi kur sonu sınavına 425 öğrenci girmiş, 339'u başarılı olmuştur. 595 öğrenciyle başlayan projenin dördüncü yılını, öğrencilerin %71,4'ü tamamlamıştır.

C1 sınavına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 9: Diploma (C1) Sınavına Giren ve Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci Sayıları

	İl Adı	Kamp Adı	Sınav Giren Öğrenci	Devamsız Öğrenci	Başarısız Öğrenci	Diploma Almaya Hak Kazanan Öğrenci	Başarı Oranı
1.	Adana	Sarıçam	21	-	4	17	%80,9
2.	Adıyaman	Adıyaman	16	-	2	14	%87,5
3.	Gaziantep	İslâhiye	11	-	5	6	%52,6
		Nizip Çadırkent	30	1	16	14	
		Nizip Konteynirkent	16	-	6	10	
4.	Hatay	Apaydın	51	1	8	43	%84,3
5.	Osmaniye	Cevdetiye	56	1	2	54	%96,4
6.	Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	25	-	1	24	%96
		Akçakale	26	-	6	20	
		Ceylanpınar	23	1	8	15	
7.	Şanlıurfa	Harran	26	1	2	24	%79,5
		Viranşehir	13	-	2	11	
		Elbeyli - Beşiriye	37	-	11	26	
8.	Kilis	Öncüpınar	35	-	11	24	%69,4
9.	Malatya	Malatya	29	1	-	29	%100
10.	Mardin	Midyat	10	1	2	8	%80
Toplam			425	7	86	339	%79,7

Projenin dördüncü yılında 425 öğrenci C1 sınavına girmiş; 86 öğrenci başarısız olmuş, 339 öğrenci ise sınavı geçip C1 sertifikası almaya hak kazanmıştır. C1 seviyesinde 7 öğrenci devamsızlık yapmıştır.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1. Sonuçlar

“Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi” 25 Mart 2013 tarihinde 7 ildeki 14 kampta 858 öğrenci ile başlamıştır. 2015 - 2016 eğitim öğretim yılına gelindiğinde ise projenin yürütüldüğü il sayısı 10'a kamp sayısı ise 16'ya yükselmiştir.

Yürütülen proje, Suriyeli misafirlerin Türkiye'deki hayatlarına uyum sağlamaları açısından önem arz etmektedir. Türkiye, ülkelerinden göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin öncelikle beslenme, barınma, sağlık ve giyinme ihtiyaçlarına önem vermiş ve bu ihtiyaçları

karşılama çalışmıştır. Temel ihtiyaçları karşılanan insanlar, göç ettikleri yerlerde yeni bir düzen kurmuştur. Sonraki süreçte ailedeki yetişkin bireyler geçimlerini sağlayabilmek adına iş bulup çalışmaya, okul çağındaki çocuklar ise eğitim görmeye başlamıştır. Bu aşamada Millî Eğitim Bakanlığı devreye girmiş ve devlet okullarında Suriyeli öğretmenlerin görev yaptığı eğitim öğretim programları düzenlenmeye başlamıştır.

Kendi dillerinde öğrenim görmeye başlayan okul çağındaki Suriyeli öğrencilerin sorunları bu sistemle tam olarak çözülebilmemiş değildir. Nitekim kendi dilinde temel eğitim görmeye devam eden öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçları doğmuştur. Bu ihtiyaç ilgili kurum ve kuruluşları harekete geçirmiş, sorunun çözümüne yönelik projeler üretilmeye başlanmıştır.

Dört yıllık süreçte proje sayesinde yaklaşık 5.000 öğrenci, seviye belirleme sınavına girip Türkçe kurslarına başlamıştır. Kurslarda 3.967 öğrenci A1 sertifikası, 3.389 öğrenci A2 sertifikası, 2.805 öğrenci B1 sertifikası, 2.461 öğrenci B2 sertifikası ve kursları bırakmayıp projeyi tamamlayan 1.593 öğrenci ise C1 sertifikası almıştır. Kursu tamamlayan öğrenci sayısının kursa başlayanların yaklaşık 1 / 3'üne denk geldiği görülmekte, kayıt yaptıran öğrencilerin önemli bir kısmının devamsızlık yaptığı veya kurstan ayrıldığı görülmektedir. Suriyelilerin kurslarda devamsızlık yapmalarında kız öğrencilerin evlenmeleri ve çocuk sahibi olmaları; erkek öğrencilerin ise iş bulup çalışmaları etkili olmaktadır.

Suriyeli misafirlere C1 seviyesinde Türkçe öğretmek amacıyla düzenlenen kurslarda B2 sertifikası alan 2.461 öğrenci mevcuttur. Projenin hedeflediği seviyeye ulaşamamış olan bu öğrencilerin tamamen başarısız kabul edilmeleri mümkün değildir. Nitekim B2 seviyesi, bireylerin günlük hayatlarına devam edebilecekleri, iş bulup çalışabilecekleri ve eğitim hayatlarına devam edebilecekleri bir seviyedir.

Kamplarda, Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinden mezun olan ve Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde göreve başlamamış öğretmenler görev almıştır. Öğretmenler Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından görevlendirilmiştir. Öğretmenler görevlendirildikten sonra Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi tarafından düzenlenen 40 saatlik hizmet içi eğitim programına alınmış, eğitimlerle öğretmenlik ve alan becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Eğitim programlarında ayrıca öğretmenlere yabancılara Türkçe öğretiminin temel ilkeleri, dil öğretiminde yaklaşımlar, Avrupa Dil Portfolyosu kazanımları, göçmen psikolojisi, okuma - anlama, yazma, konuşma, dinleme eğitimlerinde dikkat edilecek hususlar verilmiş; ders araç - gereçleri tanıtılmıştır. Projenin başlangıcında gerçekleştirilen eğitim programının yanı sıra farklı dönemlerde de ara eğitim programları düzenlenmiş ve projede görev alan öğretmenler eğitime alınmıştır.

Projede ders kitabı olarak, ilk iki yıl “Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Seti”, üçüncü yıl “İstanbul Üniversitesi Dil Öğretim Seti”, dördüncü yıl ise Yunus Emre Enstitüsünün “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti” kullanılmıştır.

Projenin birinci ve ikinci yıllarından farklı olarak üçüncü yıldan itibaren ildeki eğitim ve işleyişi daha iyi takip edebilmek adına il koordinatörlüğü sistemine geçilmiş ve kampların yer aldığı her il için bir il koordinatörü görevlendirilmiştir. Buna göre bünyesinde Türkçe Öğretim Merkezi bulunduran üniversitelerin yer aldığı şehirlerde bu görevi TÖMER Müdürleri yürütmüş, bu imkândan mahrum olan şehirlerde ise YTB ve Gaziantep Üniversitesi TÖMER’in üzerinde mutabık kaldığı alan uzmanı akademisyenler il koordinatörlüğü görevine getirilmiştir. Koordinatörler sayesinde kamplar ile süreci yürüten devlet kurumları arasındaki iletişim ağı güçlendirilmiş ve sürecin daha sağlıklı işlemesi sağlanmıştır.

Zaman içerisinde gelişen projenin denetiminin sağlanması, öğretim faaliyetlerinin yerinde görülmesi, öğrencilerle doğrudan iletişim kurulması ve projeye yönelik teorik çalışmaların alana taşınması amaçlarıyla Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Gaziantep Üniversitesi TÖMER ile birlikte kamplar için aylık denetimler düzenlemiştir. Bu denetimlerde akademik özgeçmiş ve alan bilgisine sahip görevliler kamplarda düzenli olarak görev almıştır.

Yürütülen projeye ilişkin elde edilen bazı çıktılar şunlardır:

1. Yabancılara Türkçe öğretimi temelinde; bu kadar geniş bir sahada ve sınırlı imkânlar içerisinde yürütülen projeden elde edilen verilerden hareketle alana yönelik önemli tecrübeler ortaya konulmuştur.

2. Kamp ortamında bulunan ve üniversite eğitimi çağına gelmiş olan Suriyeli gençlerin Türkçe öğrenmesi, onların hem kamp hayatlarını kolaylaştırmış hem de gelecekte Suriye - Türkiye ilişkileri bakımından elçi vazifesi görecek önemli bir kitlenin yetişmesine zemin hazırlamıştır.

3. Projede ölçme ve değerlendirmenin güvenilirliğini sağlamak adına Gaziantep Üniversitesi TÖMER’de görev yapan alan uzmanı akademisyenler A1 - A2 - B1 - B2 ve C1 seviyeleri için sınav hazırlamış, hazırlanan sınavlar kamplarda denetmenler kontrolünde uygulanmış ve alanda kullanılmak üzere soru havuzları oluşturulmuştur.

4. Projede öncelikli hedef; öğrencilerin C1 seviyesini tamamlamaları, sertifika almaları ve Türkiye’de eğitim hayatlarına devam edebilmeleri olarak planlanmıştır. Türkiye’de bazı üniversiteler B2 düzeyinde Türkçe bilen öğrencilere hazırlık sınıflarını atlama ve doğrudan fakülteye başlayabilme fırsatı vermektedir. Bu anlamda proje sayesinde 2461 Suriyeli misafir,

B2 sertifikası almış ve Türkiye’de yükseköğretim alabilecek seviyeye gelmiştir. Yine 2461 öğrenciden kursa devam eden 1593’ü ise C1 sertifikası almıştır.

Yürütülen projenin zayıf yönleri şu şekildedir:

1. Eğitimin kamp ortamında olması, öğrencilerin belirli sosyal imkânlardan uzak kalması ve kamp dışına çıkamamaları proje başarısını olumsuz yönde etkilemiştir. Projenin başladığı ilk yıllarda sınıflardaki fiziksel yetersizlikler de öğrenme ve öğretme süreçlerine etki etmiştir.

2. Ekonomik problemlerden dolayı öğrencilerin bir kısmının çalışmak, bir kısmının ise evlenmek zorunda kalması eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilemiştir.

3. Sınıf ortamı dışında öğrencilerin Türkçe konuşma imkânlarının bulunmaması dil gelişimlerini olumsuz etkilemiştir.

4. Projenin ilk yıllarında görevlendirilen ilahiyat mezunu ve Arapça bilen öğretmenlerin projenin ilerlemesi açısından bir avantaj değil, dezavantaj olduğu görülmüştür.

4.2. Öneriler

“Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi”nin dördüncü yılı tamamlanmıştır. Süreç içerisinde tespit edilen aksaklıklar sonraki yıllarda ortadan kaldırılmalı ve projenin bu sayede daha başarılı olması sağlanmalıdır. Aşağıda belirlenen aksaklıklara yönelik geliştirilen önerilere yer verilmiştir:

- Kamplarda düzenlenecek kurslarda Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerine öncelik verilmeli, bu branşlarda yeterli sayıda öğreticiye ulaşılamaması hâlinde sınıf öğretmenliği branşı tercih edilmelidir.

- Projede önceki yıllarda görev almış başarılı öğretmenlerin sonraki yıllarda görev almalarının sağlanması, sürecin sağlıklı ve verimli şekilde tamamlanması açısından son derece önemlidir.

- Projede görev alan öğretmenlere verilecek seminerlerin ve hizmet içi eğitimlerin süresi ve sayısı imkânlar dâhilinde artırılmalı, öğretmenlerin kampların bulunduğu illerdeki üniversitelerin varsa TÖMER’lerinde teorik bilgilerinin yanında uygulamaya yönelik etkinlikler gerçekleştirilmesine imkân sağlanmalıdır.

- Göreve başlayacak öğretmenler, göreve başlamadan önce çalışma koşulları, ders saatleri ve ücretler konusunda bilgilendirilmelidir. Görevi kabul eden öğretmenler eğitime yönlendirilmelidir.

- Sınıflarda eğitici görsel, afiş, harita vb. araçlar bulundurulmalı, sınıfların aydınlatma ve ısıtma sistemleri gözden geçirilmeli, sınıflar ders yapmaya uygun hâle getirilmelidir.
- Proje kapsamında aylık olarak gerçekleştirilen denetim çalışmalarında görev alacak kişilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında uzman kişiler olmasına önem verilmelidir.
- Projedeki öğrencilerin kamp dışına çıkamamaktan kaynaklanan sosyal uyum sorunlarının çözülmesi, öğrendikleri dili kullanabilecekleri alanların ve imkânların sağlanabilmesi için kampların bulunduğu il ve ilçelerdeki mülki amirler, belediyeler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği içerisinde düzenli olarak sosyal aktiviteler gerçekleştirmelidir.

Kaynaklar

- AFAD. (2016). *Barınma Merkezlerinde Son Durum*. <https://www.afad.gov.tr> adresinden 6 Eylül 2016 tarihinde alınmıştır.
- AKKAYA, A. (2013). Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(56), 179 - 190.
- BARIN, H. (2015). Türkiye'deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 112 - 151.
- DEMİR, Ö. O. (2015). Göç Politikaları, Toplumsal Kaygılar ve Suriyeli Mülteciler. *Global Politika ve Strateji*, 14 - 15.
- DEMİRCİ, M. (2015). B1 Seviyesinde Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Sesli Okuma Becerisiyle İlgili Tespitler. *Turkish Studies*, 10(7), 333 - 358.
- DÖNMEZ, M. İ. ve PAKSOY, S. (2015). Türkiye'de Öğrenim Gören Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğrenmede Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği, *International Journal of Languages' Education and Teaching, UDES 2015*, 1907 - 1919.
- EMİN, M. N. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi. *Analiz*. Ankara: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı - SETA. http://file.setav.org/Files/Pdf/20160309195808_turkiyedeki_suriyeli_cocuklarin_egitimi_pdf.pdf adresinden 15 Temmuz 2016 tarihinde alınmıştır.
- ERDOĞAN, M. (2014). *Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi Raporu, Ankara.
- GÜN, M. (2015). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Veren Öğretim Elemanlarının Adıyaman İli Çadırkent Bölgesinde Türkçe Öğrenen Suriyeli Mültecilere Türk Kültürü Aktarımına İlişkin Görüşleri. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 5, 119 - 138.
- KARATAŞ, M. (2015). Türk Yazılı Basımında Suriyeli Sığınmacılar ile Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 112 - 151.
- MEB. (2016). *Suriyeli Öğrenciler Türk Eğitim Sistemine Entegre Edilecek*. http://www.meb.gov.tr/suriyeli_ogrenciler_turk_egitim_sistemine_entegre_edilecek/haber/11815/tr adresinden 27 Ağustos 2016 tarihinde alınmıştır.

- SETA. (2016). *Türkiye’deki Suriyelilerin Eğitiminde Yol Haritası*. <http://setav.org/tr/turkiyedeki-suriyelilerin-egitiminde-yol-haritasi/etkinlikler/42910> adresinden 6 Eylül 2016 tarihinde alınmıştır.
- SEYDİ, A. R. (2013). Türkiye’deki Suriyeli Akademisyen ve Eğitimcilerin Görüşlerine Göre Suriye’deki Çatışmaların Suriyelilerin Eğitim Sürecine Yansımaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 217 - 241.
- SEYDİ, A. R. (2014). Türkiye’nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 267 - 305.
- TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU. (2012). *Ülkemize Sığınan Suriye Vatandaşlarının Barındıkları Çadırkentler Hakkında İnceleme Raporu 2*. <https://www.tbmm.gov.tr> adresinden 8 Ağustos 2016 tarihinde alınmıştır.
- TUNÇ, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi*, 2(2), 29 - 63.
- UNHRC. (2016). *Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler Hakkında Sık Sorulan Sorular*. <http://www.unhcr.org/turkey/home.php?content=525> adresinden 1 Eylül 2016 tarihinde alınmıştır.
- UNICEF. (2013). *Suriyeli Gençler Kayıp Kuşak Olmamak İçin Türkçe Öğreniyor*. <http://unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=2388> adresinden 23 Ağustos 2016 tarihinde alınmıştır.
- UNICEF. (2016). *Türkiye’deki Suriyeli Çocuklar Bilgi Notu*. <http://unicef.org.tr> adresinden 6 Eylül 2016 tarihinde alınmıştır.
- YTB. (2015). *Milletimiz Çok Büyük Özveride Bulunuyor*. https://www.ytb.gov.tr/haber_detay.php?detay=4405 adresinden 1 Eylül 2016 tarihinde alınmıştır.